

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**Початковий курс навчання української мови дітей дошкільного та
молодшого шкільного віку з ТПМ**
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності (-тей): 013 Початкова освіта, 012 Дошкільна освіта, 016 Спеціальна освіта (логопедія)

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин): 4 кредити / 120 годин (денна форма: год.: 20 - лекції; 22 - практичні; 6 - лабораторні; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 4 - лекції; 6 - практичні; 2- лабораторні; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали: посилання на курс в онлайн платформі Moodle: <http://moodle.Idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=581>

2. Інформація про викладача

ПІБ: Пенькова Світлана Дмитрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доцент

Кафедра: дошкільної та початкової освіти

Робочій e-mail: penkovaasvetlana@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер 15.00-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання*

Предмет дисципліни: процес формування мовленнєвої діяльності у дітей із порушеннями мовлення та оволодіння ними українською мовою в межах початкового навчання спеціального освітнього закладу.

Мета дисципліни полягає в формуванні у студентів знань з методики навчання української мови в початковій ланці освіти; оволодіння методами та прийомами корекції та формування мовлення як засобу спілкування дітей з порушеннями мовлення.

Результати навчання:

знати: теоретичні основи спецметодики початкового навчання мови (методики формування вимови, навчання грамоти, читання, граматики, орфографії, зв'язного мовлення), технологію їх впровадження у навчальний процес; діагностичні методики вивчення стану мовленнєвого розвитку, а також компетенцій з рідної мови;

вміти: вірно структурувати та організувати процес навчання мови у спеціальному закладі для дітей з порушеннями мовлення; проводити різні типи уроків з рідної мови, індивідуальні та групові заняття; діагностувати стан навчальних досягнень учнів з предмету «Українська мова».

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Загальна характеристика системи навчання української мови дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення.

Тема № 2. Зміст та структура навчання мови в спеціальному закладі для дітей з порушеннями мовлення.

Тема № 3. Методика розвитку звуко-складової сторони мовлення у дітей із порушеннями мовлення.

Тема № 4. Організація та методика проведення уроків з формування звукової сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення.

Тема № 5. Методика розвитку словника у дітей з порушеннями мовлення.

Тема № 6. Методика формування граматичної сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення.

Тема № 7. Особливості процесу навчання грамоти учнів з ТПМ.

Тема № 8. Методика навчання грамоти в ЗДО та першому класі НУШ.

Тема № 9. Методика розвитку зв'язного мовлення дітей з порушеннями мовлення.

Тема № 10. Організація позаурочної та позакласної роботи з розвитку зв'язного мовлення дітей з ТПМ.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на лекційних і семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використував надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущене заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності» в ІДГУ. Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Студентам забороняється використовувати технології генеративного штучного інтелекту, зокрема чат-боту ChatGPT і відповідних аналогів. Генерування текстового або графічного контенту та представлення його як власного є різновидом обману та порушенням академічної доброчесності. У разі виявлення порушень, робота не зараховується або виставляється негативна оцінка.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	незараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма поточного контролю: усне опитування на семінарських заняттях, писемне тестування, виконання та захист ІНДЗ.

Форма проміжного контролю: виконання модульної контрольної роботи. Модульний контроль з дисципліни проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

Зразок модульної контрольної роботи:

1. Визначити сутність поняття «навчання української мови дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення» та розкрити зміст і структуру початкового курсу української мови в ЗДО і ЗЗСО.
2. Скласти розгорнутий план-конспект уроку з навчання грамоти дітей з порушеннями мовлення.
3. Анотувати 2 методичні статті з тематики вибіркової дисципліни.

Форма підсумкового контролю: залік (за результатами поточного та проміжного контролю)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє

	елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Розробка усних та письмових підготовчих вправ і завдань (10 завдань), спрямованих на формування вмінь складати описи предмету, переказувати текст, описувати сюжетну картину.	5
Підготовка доповіді	5
Підготовка та захист реферату	5
Виконання та захист медіа проєкту – презентації з обраної теми	5

Критеріями оцінювання *розробки вправ* є лінгводидактична доцільність, їх доступність для здобувачів освіти як за змістом, так і за формою проведення, відповідність віковій категорії дітей, вміння студентів систематизувати мовний матеріал, добирати вмотивований і методично доцільний зміст.

Критеріями оцінювання *доповіді (реферату)* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Критеріями оцінювання *медіа проєкту-презентації* є відповідність її змісту темі доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 30 балів, а мінімальний пороговий рівень за її виконання складе 16 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка з дисципліни (залік) виставляється після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти **0,7** та **0,3**).

Залік отримує студент, який виконав усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навчально-методичний посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 285 с.
2. Манько Н.В. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей раннього віку // *Дефектологія*. 2006. №1. С. 41–44.
3. Програми для загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Під ред. Шеремет М.К. К. 2005.
4. Соботович Є. Особливості засвоєння дітьми із НЗНМ узагальненого лексичного значення слова та його понятійної співвіднесеності // *Дефектологія*. 2000. № 1. С. 16–19.
5. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: Навч.-метод. посіб. К: Видавничий дім «Слово», 2012. 208 с.
6. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник. Третє видання перероблене та доповнене. К.: Видавничий дім «Слово», 2014. 672 с.

Додаткова:

1. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 374 с.
2. Заплатна С.М. Сучасний підхід до проблеми логопедичного обстеження дітей з недорозвитком мовлення // *Педагогіка та спеціальні методики: Зб. наукових статей*. Вип. II. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. С. 8–13.
3. Конопляста С.Ю. Формування просторового мислення у дітей із системними мовленнєвими вадами, обумовленими затримкою психічного розвитку // *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія № 19. Корекційна педагогіка та психологія: Зб. наукових праць. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. № 4. С. 105–112.
4. Пенькова С.Д. Шляхи вдосконалення підготовки вчителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі // *Збірник наукових праць Ізмаїльського державного гуманітарного університету «Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: акмеологічні засади, сучасні реалії»*. Вип. 2, 2019. с. 95-97.
5. Пенькова С.Д., Аتماжов І.Д. Особливості програмно-методичного забезпечення корекції мовлення у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами // *Збірник наукових праць Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Вип. 46, 2020. С. 177-182.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти

протокол №8 від «15» січня 2024 р.